

ПРАВОВА ОСВІТА

DOI:

УДК 001.821:378-057.87:34 (045)

І. М. Сопілко,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9594-9280>

В. Б. Череватюк,

кандидат історичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4077-206X>

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ПРАВНИЧОЇ НАУКИ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mails: sopilko_i@ukr.net, vitacherev@ukr.net

***Метою** наукової статті є узагальнення результатів VII Міжнародного наукового молодіжного форуму в контексті співвідношення наукових досліджень здобувачів вищої освіти з тенденціями розвитку сучасної правничої науки. **Методи дослідження:** для досягнення визначеної мети були використані загальні та спеціальні наукові (спеціальні) методи, зокрема формально-юридичний, порівняльно-правовий, логіко-юридичний метод та ін. Використання цих методів дозволяє проаналізувати тенденції розвитку правничої науки в сучасних умовах і з'ясувати наскільки дослідження здобувачів вищої освіти співвідносяться із ними. **Результати:** сучасні умови диктують необхідність постійного удосконалення правничих наукових розробок, що є можливим лише за умови формування у здобувачів вищої освіти різних рівнів відповідних дослідницьких навичок, які необхідно здобувати під час навчання у закладі вищої освіти. Розпочинаючи свою наукову діяльність, здобувачі вищої освіти спеціальності 081 Право мають звернути особливу увагу на вибір теми, яка б відповідала тенденціям розвитку сучасної правничої науки. **Обговорення:** сучасна правова наука характеризується динамічними і багатоаспектними підходами до розуміння і застосування права. Вони включають різноманітні тенденції та методології для вирішення сучасних проблем і використання нових технологій. Аналізуючи співвідношення вибору тематики наукових досліджень здобувачів вищої освіти спеціальності «081 Право» із загальними тенденціями розвитку сучасної правничої науки, автори констатують, що, в переважній більшості, виступи та тези доповідей учасників VII Міжнародного молодіжного наукового юридичного форуму є актуальним та цілком їм відповідають цим тенденціям. Закономірно, що на тематику наукових досліджень учасників форуму вплинула військова агресія росії і введення в Україні воєнного стану та пов'язані з цим проблеми, зокрема обмеження прав людини, захист прав дітей, захист прав військовослужбовців та військовополонених, внутрішньопереміщених осіб та ін.*

***Ключові слова:** форум; правнича наука (юридична наука); тенденції розвитку; результати; узагальнення; дослідницькі навички.*

Постановка проблеми та її актуальність. Реформа вищої освіти в Україні набирає обертів, викликає неоднозначні відгуки її суб'єктів та поглиблює дискусію по цілому ряду питань, пов'язаних з прогнозованими перетвореннями. У цьому, поки що для більшості не зовсім зрозумілому потоці інформації, не викликає сумніву лише збереження значущості та необхідності забезпечення дослідницького аспекту у професійній підготовці конкурентоздатного фахівця. Поряд із запровадженням індивідуальних освітніх траєкторій, варто звернути увагу на необхідність побудови індивідуальної дослідницької траєкторії, що буде передбачати урахування власних можливостей здобувача вищої освіти при здійсненні наукової діяльності. Крім того, розпочинаючи наукову діяльність, варто брати до уваги потреби, методи її реалізації, індивідуальний темп, рівень, терміни здійснення, план виконання, способи оприлюднення та впровадження отриманих результатів роботи [1, с. 159]. Що ж до професійної підготовки юристів, то становлення конкурентоздатного фахівця у сфері права для сучасного ринку праці не можливе без наукової складової та здобуття ним певних дослідницьких навичок, які необхідно здобувати в процесі навчання, відвідуючи проблемні, бінарні та інші види лекцій, готуючи наукові роботи та дослідницькі проекти, доповіді на конференції, та інші наукові заходи, аналізуючи законодавство в процесі вивчення навчальних дисциплін, під час проходження практики, стажування тощо. Крім того погоджуємось з думкою А. Нітченко, що сьгоднішній випускник університету має мати і чітко визначену активну життєву позицію, бути всебічно розвиненим, патріотом, інноватором, здатним змінювати та розвивати світ [2, с. 49]. А наріжним каменем інновацій є глибокі, спеціалізовані знання та досвід у галузі правничої науки.

Якщо ж обирати чи рекомендувати тематику правових наукових досліджень для здобувачів вищої освіти, то тут дуже важливо враховувати основні тенденції розвитку правничої науки на сучасному етапі. Тому одним із завдань нашого дослідження є аналіз співвідношення вибору

тематики наукових досліджень студентів правників з цими тенденціями.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Окремі аспекти понятійного апарату, системи та функцій юридичної науки досліджені в працях О. Меліхової, П. Рабіновича, А. Селіванова, Ю. Оборотова, В. Тація, С. Гусарева, Н. Корчак та ін. Серед сучасних наукових доробків, що безпосередньо пов'язані з проблематикою тенденцій розвитку юридичної науки необхідно відзначити наукові дослідження авторів даної статті І. Сопілко та В. Череватюк [2]. Також варто зауважити що в даній статті використовується термін «правнича наука», що є суто науковим, а не лінгвістичним терміном і часто використовується юристами науковцями. Наприклад, в контексті даного дослідження заслуговує на увагу колективна монографія А. Журавля, Н. Кузнецової, О. Бандурки та Ю. Барабаша «Правнича наука та законодавство України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану», приурочена 30-річчю з дня заснування Національної академії правових наук України і в якій розглянуто, в тому числі, і стратегічні напрями розвитку правничої науки в період воєнного стану.

Мета: наукової статті є узагальнення результатів VII Міжнародного наукового молодіжного форуму в контексті співвідношення наукових досліджень здобувачів вищої освіти з сучасними тенденціями розвитку правничої науки.

Виклад основного матеріалу дослідження. 16 травня 2024 року на Юридичному факультеті відбувся VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум до Дня науки. Основною метою заходу був відкритий діалог, який є не тільки можливістю обміну думками учасників та апробуванням своїх наукових надбань, а й зручною нагодою для нової співпраці, неформального спілкування, отримання незабутніх вражень, що є важливим для молоді, зокрема для здобувачів різних рівнів Юридичного факультету Національного авіаційного університету, з метою їх становлення як дослідників, фахівців та гідних громадян своєї країни.

До обговорення проблем та тенденцій розвитку сучасної юридичної освіти долучилися

вчені, державні та громадські діячі, судді та юристи-практики із 10 країн світу, 12 регіонів України, 23 установ і організацій, 33 закладів вищої освіти. Результати цього наукового дійства є яскравим свідченням того, що як знані науковці, так і молоді вчені, і здобувачі вищої правничої освіти зацікавлені у вирішенні правових питань, пов'язаних із сучасними викликами і загрозами.

Результатом роботи форуму стали спільні рішення і пропозиції, де учасниками було констатовано, що мінливість суспільних відносин, технологічні відкриття, глобалізація – все це суттєво впливає на розвиток та змістове наповнення сучасної правничої науки. Обираючи напрями своєї наукової роботи, молоді люди мають враховувати в тому числі загальні тенденції розвитку правничої науки, як відображають затребуваність та значимість тих чи інших досліджень. Тут власне варто відзначити важливість такої тенденції як використання в правничій науці міждисциплінарних підходів. Правнича наука все більше включає ідеї соціології, психології, економіки та політології, що допомагає глибше зрозуміти рівень впливу законів і правових систем на суспільство. Важливим аспектом сучасних правових досліджень також є застосування аналізу поведінки для розуміння того, як люди насправді поведуться в правовому контексті, а не того, як вони повинні поводитися відповідно до традиційних теорій. Це допомагає розробляти закони та політику, які будуть краще відповідати реальній людській поведінці.

Тема, яка сьогодні не залишає байдужим жодну із наук, в тому числі правничу – це використання ШІ в правових дослідженнях, прогностичній аналітиці та навіть у прийнятті судових рішень. Поза всяким сумнівом, інновації в юридичних технологіях змінюють спосіб надання та доступу до юридичних послуг. Судові процеси, юридична документація та вирішення спорів все більше переміщуються в Інтернет, що спонукає до розвитку технологій і потреби в ефективності, в тому числі в науковому супроводі. ШІ трансформує правові дослідження, перевірку документів і навіть прогностичну аналітику в правовому контексті. Інструменти ШІ допомагають автоматизувати рутинні завдання, таким чином

підвищуючи ефективність і точність у юридичній практиці.

Слушною є думка О. Зайця щодо прогресивності методів прогностичної аналітики та сучасних можливостей, як дієвого інструменту для підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів. Закономірно, що прогностична аналітика, як нова тенденція сучасності, відкриває перспективи для подальшого розвитку правничої науки, зокрема, галузі кримінального права, забезпечуючи кращу інформацію та доповнюючи процедури прийняття людських рішень. При цьому ефективність використання засобів прогностичної аналітики залежить як від якості аналітичних інструментів так і обраних технологій [4, с. 54].

Аналіз досліджень учасників форуму показує, що не втрачає своєї актуальності проблематика, пов'язана із електронізацією судочинства. Одні вчені вважають «електронний суд» феноменом інформаційного суспільства, інші - сучасним трендом, та незаперечним є те, що електронне судочинство суттєво впливає на підвищення ефективності національної судової системи [5, с. 239]. Хоча проблеми в процесі практики застосування електронного суду є, на що також звертають увагу як знані вітчизняні науковці, так і молоді вчені та здобувачі вищої освіти різних рівнів [6].

Учасники форуму звернули увагу і на те, що інформаційні системи суттєво впливають на ефективність та функціональність сучасної юридичної техніки. Користування науковцями та практиками системами для зберігання, обробки та передачі правової інформації; електронними сервісами: онлайн-платформами для надання правових консультацій та послуг, штучним інтелектом для аналізу юридичних питань та прогнозування рішень, є свідченням того, що технологічні інновації полегшують молодим людям шлях до наукового пізнання та до проведення власних досліджень, відкривають доступ до наукової інформації, до швидкого обміну знаннями та співпраці, і, в кінцевому результаті, сприяють розвитку юридичної науки, визначають перспективи розвитку юридичної техніки, забезпечуючи ефективне та інноваційне функціонування сучасної правової системи [7,

с. 115]. А такі технології, як блокчейн для безпечних транзакцій, смарт-контракти для автоматизованого виконання угод і платформи вирішення суперечок в Інтернеті, революціонізують надання юридичних послуг. Тонкощі практичної юридичної діяльності в дигітальному еру викликають науковий інтерес в здобувачів вищої освіти всіх рівнів.

Ще одна тенденція розвитку сучасної правничої науки – це гармонізація законів у різних юрисдикціях для сприяння міжнародній торгівлі, захисту прав людини та екологічних стандартів. Якщо говорити про вітчизняні дослідження, зокрема про студентські, то тут звичайно ж найбільш актуальною є тема гармонізації національного законодавства з правовими нормами Європейського Союзу, в контексті євроінтеграції України. Так як Україна перебуває у процесі переговорів про членство та виконання умов Європейської комісії, що й надалі потребуватиме особливої уваги у питаннях адаптації нашого законодавства до законодавства ЄС, ця тема і надалі не втрачатиме своєї вагомості для подальших наукових пошуків, в тому числі і в середовищі молодих дослідників [8, с. 12].

Також можемо зауважити що серед молодих дослідників продовжує превалювати напрям порівняльно-правових досліджень, зокрема їх цікавить як різні правові системи вирішують схожі проблеми, забезпечуючи краще розуміння потенційних реформ та інновацій, дозволяє визначити найкращі практики та новітні рішення, які можна адаптувати в різних юрисдикціях. Це також цілком співвідноситься із загальними тенденціями розвитку правничої науки.

Цілком закономірно, що під час війни фокус вітчизняних наукових правничих досліджень зосереджений на правах людини та соціальній справедливості. Це чітко відобразилося і на тематиці тез доповідей нашого форуму. Сьогодні правнича наука все більше зосереджується на розширенні та забезпеченні прав людини, що відображає глобальні рухи до рівності та справедливості. Тому учасники форуму звернули увагу на проблему узгодження суспільно значущих інтересів громадян і влади в умовах воєнного стану, агресивної війни та протиправ-

них дій російського агресора. Відрадно, що в науковців є розуміння того, що проблема не може бути вирішена без досягнення балансу інтересів особистості, громадянського суспільства й держави. А такий баланс може бути досягнутий лише шляхом накладення розумних обмежень як на владу держави над громадянином, так і на права й свободи особи [9, с. 78].

Не залишилась поза увагою учасників форуму зневага агресора до загальноприйнятих норм поведінки, їх злочинів та жорстокого поводження з українськими військовими та військовополоненими. Така поведінка є свідченням байдужості до права людини на життя та повне ігнорування норм міжнародного гуманітарного права, Женевської конвенції та Статуту ООН.

Одне з найбільш чутливих та найболючіших питань, порушених під час роботи форуму - захист прав дітей в умовах війни. Основними проблемами, що виникають через військові дії, є збільшення кількості дітей-сиріт, переселення дітей у безпечніші регіони, та збільшення протиправної поведінки серед неповнолітніх. Це покладає величезну відповідальність в тому числі і на ювенальні органи та спонукає їх працювати у посиленому режимі для захисту вразливих категорій дітей і запобігання їх залучення до злочинної діяльності [10, с. 88].

В період карантину, зумовленого поширенням COVID-19 і, особливо, з початком повномасштабної агресії і введенням воєнного стану, в середовищі вітчизняних науковців особливо дискутується питання обмеження прав людини і громадянина. Учасники форуму підтримали позицію щодо поділу таких обмежень на групи, зокрема загальні, які стосуються всіх фізичних та юридичних осіб та кримінальні процесуальні обмеження, що встановлюються в рамках кримінального провадження. Першою правовою підставою для таких обмежень є факт введення воєнного стану, а остаточно визначається ця підстава оприлюдненням Указу Президента України разом з відповідним законом. Другою правовою підставою є визначення конкретного переліку обмежень житла, таємниці листування, свободу пересування та інші. Третя підстава або основа кримінальних процесуальних обмежень полягає в прямому закріпленні їх у Кри-

мінальному процесуальному кодексі України, а також встановленні [11, с. 104] порядку їх застосування, включаючи покладення повноважень на прокурора та використання цифрових технологій для залучення до провадження. Тому можна погодитись з думкою більшості науковців, що в умовах воєнного стану, при пошуку балансу у вирішенні даного питання потрібно виходити, у першу чергу, із принципу крайньої необхідності та національної безпеки.

Питання рівності теж увійшло в коло наукових досліджень здобувачів вищої освіти різних рівнів. Це пов'язано в тому числі і з євроінтеграцією України і з тим, що європейські світогляди та цінності сприймаються сьогодні як ідеали, гідні наслідування. До них можна віднести недискримінацію за ознакою статі чи раси, рівність можливостей, відносна рівність власності, рівність усіх людей перед законом і рівність можливостей для людей з обмеженими можливостями. Досить суттєво відображенні в дослідженнях учасників форуму помітні зміни в ментальності українського суспільства та у національному законодавстві щодо гендерної рівності. Відзначена значна роль у цьому самих жінок, які руйнують усталені стереотипи, допомагаючи усувати диспропорції рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, прояви сексизму, які все ще залишаються притаманними нашому суспільству [12, с. 186].

Якщо знову ж звернутися до загальних тенденцій розвитку правничої науки, то тут все більше уваги приділяється використанню її надбань для вирішення проблем, що складають суспільний інтерес, наприклад, екологічна справедливість, боротьба з бідністю та доступ до медичних послуг. Важливою темою правових досліджень є оцінка реального впливу законів і правових реформ, зокрема щодо досягнення ними запланованих результатів. В тренді наукових досліджень сьогодні екологічне та кліматичне право. В цьому контексті прослідковується тенденція до розробки міжнародних правових механізмів для вирішення транскордонних екологічних проблем. Динамічною сферою, що розвивається є питання конфіденційності даних, кібербезпеки та регулювання поведінки в Інтернеті, а також захисту прав інтелектуальної влас-

ності в контексті цифрових медіа та технологій тощо.

Висновки. Вищевикладені тенденції розвитку правничої науки відображають її динамічний характер, який проявляється у своєчасному реагуванні на сучасні виклики та можливості, формуючи майбутнє права та правових інститутів. Можна також відзначити адаптивний і прогресивний характер сучасної правничої науки, оскільки вона прагне вирішити складні проблеми сучасного суспільства та зробити внесок у розвиток справедливіших і ефективніших правових систем. Сучасна правова наука характеризується також багатоаспектними підходами до розуміння і застосування права. Вони включають різноманітні тенденції та методології для вирішення правових проблем і використання нових технологій. Аналізуючи співвідношення вибору тематики наукових досліджень здобувачів вищої освіти спеціальності «081 Право» із загальними тенденціями розвитку сучасної правничої науки, можемо підсумувати, що в переважній більшості виступи та тези доповідей учасників VII Міжнародного молодіжного наукового юридичного форуму є актуальним та цілком їм відповідають цим тенденціям. Законірно, що на тематику наукових досліджень учасників форуму вплинула військова агресія росії і введення в Україні воєнного стану та пов'язані з цим проблеми, зокрема обмеження прав людини, захист прав дітей, захист прав військовослужбовців та військовополонених, внутрішньопереміщених осіб та ін. Щодо рекомендацій науковим керівникам та здобувачам щодо подальшого вибору напрямів наукових досліджень, то ту варто зосередити увагу на таких глобальних проблемах, як інноваційність та справедливість у світі, що постійно змінюється.

Література

1. Гагарін М.І., Кошлаба А.П. Особливості формування дослідницької компетентності студентської молоді у педагогічних закладах вищої освіти. *Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка»* 2023. № 12 (30). С. 159-167. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12\(30\)-159-167](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12(30)-159-167). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/issue/view/168/259>. С. 159.

2. Нітченко А.Г. Інноваційні методи навчання в системі вищої юридичної освіти. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики*, 2023. № 1 (7), С. 49–53. URL: <http://aplsp.stu.cn.ua/article/view/277543>.

3. Сопілко І.М., Череватюк В.Б. Інноваційний розвиток правової науки. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*, 2020. № 1 (54), С. 208–213. URL: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.54.14562>.

4. Сопілко І.М., Череватюк В.Б. (2014). Тенденції розвитку юридичної науки в ХХІ столітті. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*, 2014, № 2 (31), С. 155-158.

5. Сопілко І.М., Череватюк В.Б. Юридична наука і практика: виклики часу. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2015. № 1 (34) С. 154-158.

6. Сопілко І.М., Череватюк В.Б. Молоді вчені та студентство – інтелектуальний потенціал сучасної юридичної науки. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2015. № 1 (34). С. 154-158.

7. Заєць О.М. Prediction analytics (прогнозна аналітика): визначення, типи моделей і використання. С. 49-55. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/6a681285-7ff9-4718-9451-dd907f56ba6f/content>.

8. Щербаків С.В., Кожевнікова А.В. Електронізація судочинства: сучасний стан та орієнтири розвитку електронного суду в Україні у світлі цивільного процесу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 238-242. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/57>.

9. «Електронний суд»: практичний досвід користувача. 2024. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/225650_elektronniy-sud-praktichniy-dosvd-koristuvacha.

10. Сачик В.В. Сучасні підходи до розуміння юридичної техніки. *VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму*, м. Київ, Національний авіаційний університет, 16-17 трав. 2024 р. С. 113-115. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

11. Камардіна Ю.В., Татарчук О.М., Михайлов Р.І. Правове забезпечення євроінтеграції: загальноправовий та галузевий аспекти в кон-

тексті сталого розвитку. *Академічні візії*. Випуск 31. 2024. С. 1-14. URL: <http://orcid.org/10.5281/zenodo.11357713>.

12. Демчишин Ю.В. Проблеми обмеження прав людини в умовах воєнного стану. *VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму*, м. Київ, Національний авіаційний університет, 16-17 трав. 2024 р. С. 76-78. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

13. Конопліна Т.В. Теоретичні засади удосконалення ювенальної юстиції в умовах воєнного стану. *VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму*, м. Київ, Національний авіаційний університет, 16-17 трав. 2024 р. С. 86-88. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

14. Перегінець Т.Р. Обмеження прав і свобод людини в сучасних умовах. *VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму*, м. Київ, Національний авіаційний університет, 16-17 трав. 2024 р. С. 102-105. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

15. Кабанець Є.М. Гендерна рівність в Україні в умовах збройного конфлікту. *VII Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму*, м. Київ, Національний авіаційний університет, 16-17 трав. 2024 р. С. 184-186. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

References

1. Naharin M.I., Koshlaba A.P. Osoblyvosti formuvannia doslidnytskoi kompetentnosti studentskoi molodi u pedahohichnykh zakladakh vyshchoi osvity. *Perspektyvy ta innovatsii nauky. Seriiia «Pedahohika»* 2023. № 12 (30). S. 159-167. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12\(30\)-159-167](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12(30)-159-167). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/issue/view/168/259>. S. 159.

2. Nitchenko A.H. Innovatsiini metody navchannia v systemi vyshchoi yurydychnoi osvity. *Aktualni problemy yurydychnoi nauky ta praktyky*, 2023. № 1 (7), S. 49–53. URL: <http://aplsp.stu.cn.ua/article/view/277543>.

3. Sopilko I.M., Cherevatiuk V.B. Innovatsiinyi rozvytok pravovoi nauky. *Naukovi pratsi*

Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo», 2020. № 1 (54), S. 208–213. URL: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.54.14562>.

4. Sopilko I.M., Cherevatiuk V.B. (2014). Tendentsii rozvytku yurydychnoi nauky v KhKhI stolitti. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo»*, 2014, № 2 (31), S. 155-158.

5. Sopilko I.M., Cherevatiuk V.B. Yurydychna nauka i praktyka: vyklyky chasu. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo»*. 2015. № 1 (34) S. 154-158.

6. Sopilko I.M., Cherevatiuk V.B. Molodi vcheni ta studentstvo – intelektualnyi potentsial suchasnoi yurydychnoi nauky. *Naukovi pratsi Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Yurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo»*. 2015. № 1 (34). S. 154-158.

7. Zaiets O.M. Prediction analytics (prohnozna analityka): vyznachennia, typy modelei i vykorystannia. S. 49-55. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/6a681285-7ff9-4718-9451-dd907f56ba6f/content>.

8. Shcherbakov S.V., Kozhevnikova A.V. Elektronizatsiia sudochynstva: suchasnyi stan ta oriientry rozvytku elektronnoho sudu v Ukraini u svitli tsyvilnoho protsesu. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*. 2023. № 4. S. 238-242. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/57>.

9. «Elektronnyi sud»: praktychnyi dosvid korystuvacha. 2024. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/225650_elektronniy-sud-praktichniy-dosvd-koristuvacha.

10. Sachyk V.V. Suchasni pidkhody do rozuminnia yurydychnoi tekhniky. *VII Mizhnarodnyi molodizhnyi naukovi yurydychnyi forum: materialy forumu*, m. Kyiv,

Natsionalnyi aviatsiinyi universytet, 16-17 trav. 2024 r. S. 113-115. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

11. Kamardina YuV., Tatarchuk O.M., Mykhailov R.I. Pravove zabezpechennia yevrointegratsii: zahalnopravovi ta haluzevyi aspekty v konteksti staloho rozvytku. *Akademichni vizii*. Vypusk 31. 2024. C. 1-14. URL: <http://orcid.org/10.5281/zenodo.11357713>.

12. Demchyshyn Yu.V. Problemy obmezhenia prav liudyny v umovakh voiennoho stanu. *VII Mizhnarodnyi molodizhnyi naukovi yurydychnyi forum: materialy forumu*, m. Kyiv, Natsionalnyi aviatsiinyi universytet, 16-17 trav. 2024 r. S. 76-78. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

13. Konoplina T.V. Teoretychni zasady udoskonalennia yuvenalnoi yustyttsii v umovakh voiennoho stanu. *VII Mizhnarodnyi molodizhnyi naukovi yurydychnyi forum: materialy forumu*, m. Kyiv, Natsionalnyi aviatsiinyi universytet, 16-17 trav. 2024 r. S. 86-88. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

14. Perehinets T.R. Obmezhenia prav i svobod liudyny v suchasnykh umovakh. *VII Mizhnarodnyi molodizhnyi naukovi yurydychnyi forum: materialy forumu*, m. Kyiv, Natsionalnyi aviatsiinyi universytet, 16-17 trav. 2024 r. S. 102-105. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

15. Kabanets Ye.M. Henderna rivnist v Ukraini v umovakh zbroinoho konfliktu. *VII Mizhnarodnyi molodizhnyi naukovi yurydychnyi forum: materialy forumu*, m. Kyiv, Natsionalnyi aviatsiinyi universytet, 16-17 trav. 2024 r. S. 184-186. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XRpsrlv7m0jWtWUuTnaz73NnPYqxiAcf/view>.

Iryna Sopilko, Viktoriya Cherevatiuk

SCIENTIFIC RESEARCH OF HIGHER EDUCATION APPLICANTS IN THE CONTEXT OF TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF LEGAL SCIENCE

National Aviation University
Lyubomyra Guzara Ave., 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mails: sopilko_i@ukr.net, vitcherev@ukr.net

***Purpose** of the scientific paper is to summarize the results of the VII International Youth Scientific Legal Forum in the context of the relationship between scientific research of higher education applicants and the development trends of modern legal science. **Research methods:** to achieve the objective stated, general and special scientific (special) methods were used, in particular, formal-legal, comparative-legal, logical-legal methods, and the like. The application of these methods allows us to analyze the trends in the development of legal science in modern conditions and find out how the scientific research of higher education applicants correlates with them. **Results:** modern conditions dictate the need for constant improvement of legal scientific developments, which is only possible if higher education applicants develop different levels of relevant research skills, which must be acquired while studying at a higher education institution, attending problem, binary, and other types of lectures, preparing scientific works and research projects, reports and speeches at conferences and other scientific events, analyzing legislation in the process of studying academic subjects, during internships, traineeships and the like. The art of discovery in science, the ability to analyze information from different sources combined with critical thinking, make informed decisions, and draw conclusions based on a deep understanding of the subject of research can all be acquired and developed during training. When starting their scientific activity, applicants for higher education of the specialty 081 Law should pay attention to the choice of a topic that meets the development trends of modern legal science. **Discussion:** modern legal science is characterized by dynamic and multidimensional approaches to the understanding and application of law. They include various trends and methodologies to solve modern issues and use new technologies. Analyzing the relationship between the choice of subjects for scientific research of applicants for higher education on the specialty 081 Law together with the general trends in the development of modern legal science, we can summarize that in the overwhelming majority, the speeches and abstracts of the VII International Youth Scientific Legal Forum participants are relevant and fully consistent with these trends. Naturally, the topics of scientific research of the forum participants were influenced by Russian military aggression and the introduction of martial law in Ukraine and related issues, in particular, restrictions on human rights, protection of children's rights, protection of the rights of military personnel and prisoners of war, internally displaced persons, and the like.*

***Key words:** forum; legal science; development trends; results; summarizing; research skills.*

Стаття надійшла до редакції 30.05.2024